

Европска комисија

Разбирање на проширувањето

Политиката на проширување на Европската Унија

*Штефан Филе,
еврокомесар за проширување и за европската
политика на соседство*

Европската Унија порасна од шест членки во педесеттите години на дваесеттиот век, на 27 од 2007 наваму, и таа сега е дом на над 500 милиони луѓе. Протегајќи се од Атлантикот до Црното Море, ЕУ сега ги соединува западните и источните делови на Европа. Заедницата беше создадена за да ги негува мирот и стабилноста на континентот, а нејзината цел е еднакво релевантна денес како и тогаш. Новите членки по пат се приклучија во овој потфат, а ЕУ стана попросперитетна, посилна и повлијателна.

Политиката на проширување на ЕУ ја прави Европа побезбедна, со фокус врз зацврстувањето на владеењето на правото, со истовремено промовирање на демократијата и на основните слободи во земјите што се стремат кон членство, коишто се наши најблиски соседи. Проширувањето ни овозможува да ги промовираме нашите вредности и интереси. Тоа ни овозможува да ја преземеме својата улога на глобален играч.

Заедничките вредности што ја обединуваат Европа ги проектираме и надвор од нашите граници, на меѓународната сцена, обележана со промени и со неизвесност. Унијата што гради соработка меѓу некогашните ривали, истовремено почитувајќи ги највисоките стандарди на човековите права, ќе го одржи влијанието што е потребно за да го обликува светот околу себеси.

ЕУ ја продолжува својата работа со ваква верба. Владите на 27-те земји-членки, повторно обединети во Европскиот совет, се согласија за перспективата за членство на Западен Балкан, Турција и Исланд, кои го одбраа моделот што почива врз вредностите на ЕУ.

За да ја продолжи својата успешна приказна, политиката на проширување на ЕУ мора и понатаму да ужива кредибилитет. Кредибилитетот е двонасочен. За земјите-членки кредибилитетот на процесот на проширување значи дека за земјата-кандидатка се препорачува членство дури откако е целосно подготвена. Кредибилитетот на земјите-аспиранти лежи во нивната искрена посветеност кон реформите поврзани со ЕУ. Посветеноста кон процесот на проширување ќе биде решавачки фактор што ќе постигне за сите вклучени земји ова да биде политика од која сите имаат корист.

Додека продолжува да се проширува, ЕУ мора да им посветува особено внимание на своите граѓани и на нивните гледишта и грижи. Само со целосна поддршка на граѓаните на ЕУ - вистинските носители на одлуките - ЕУ може да ја остварува една од своите најуспешни политики - проширувањето.

Сакаме политиката на проширувањето на ЕУ да ја направиме јасна и лесно разбирлива за сите граѓани. Оваа брошура ја претставува историјата на процесот и начинот на создавање на Европската Унија таква каква што ја знаеме денес. Таа ги објаснува условите за приклучување кон ЕУ, објаснува кој решава дали апликантите се подготвени, како функционира политиката на проширување и што им претстои на ЕУ и на земјите што сакаат да се приклучат.

A handwritten signature in black ink, which appears to read 'Štefan Filo'.

Штефан Филе

Ниту Европската комисија, ниту некое лице што дејствува од името на Комисијата не се одговорни за начинот на којшто би можеле да се користат информациите што следуваат.

На Интернет може да се најдат мноштво дополнителни информации за Европската Унија. Може да им се пристапи преку серверот Европа (<http://europa.eu/>).

Информациите за проширувањето на Европската Унија може да се најдат на веб-сајтот на Генералниот директорат за проширување (<http://ec.europa.eu/enlargement/>).

Податоците за каталогизација може да се најдат на крајот на оваа публикација.

Европска комисија, Генерален директорат за проширување, 2011
© Европска Унија 2011

Ракописот е завршен во јуни 2011

Преведено од Делегацијата на Европска Комисија во Поранешна Југословенска Република Македонија од англиски јазик, издание објавено од страна на Канцеларијата за публикации.

Автори на фотографиите од корицата - од горе надолу, лево кон десно:

Фотографии 1, 2 и 6 - © plainpicture agency; 3 и 4 - © European Union, 2011, Audiovisual Library of the European Commission /Alain Schroeder; 5 - © Getty Agency

Репродукција на овој текст е дозволена под услов да се наведе изворот.

Печатено во Поранешна Југословенска Република Македонија

Од шест до 27 земји-членки	4
Кој може да се придружи?	6
Кој одлучува?	8
Како функционира процесот на проширување: исполнување на барањата	9
Помош за земјите-кандидатки во подготовките за членство	14
Иднината	16

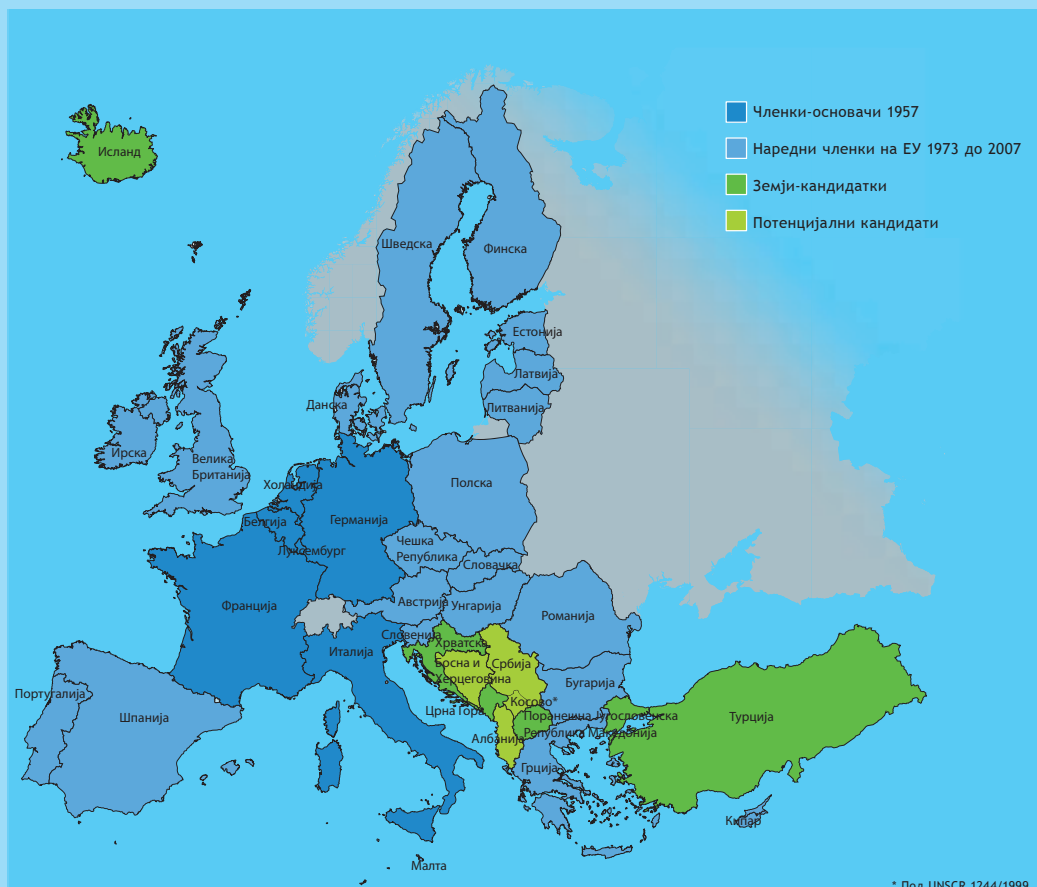

Од шест до 27 земји-членки

На 25 март 1957 во Рим се сретнаа лидерите на шест земји што сè уште се заздравуваа од воените разурнувања, заради официјалното потпишување на спогодбите што подоцна го родија она што денес го нарекуваме Европска Унија. Тоа беше чекор без преседан, чекор што бараше многу храброст и визионерство; земјите што со векови се бореа меѓусебе се согласија заеднички да ги решаваат суштествените прашања за својата заедничка иднина. Тие исто така се согласија да пренесат дел од своите овластувања на ново ниво, на она што денес едноставно го нарекуваме Европска Унија.

ЕУ е историски успех. Таа на своите народи им донесе најдолг период на мир и дотогаш недоживеано ниво на напредок. Она што почна како клуб од шестмина, сега е дом на 27 земји, со население од над 500 милиони луѓе.

Интегрирањето нови членови беше дел од планот уште од самиот почеток. Основачите, татковците на Унијата, беа доволно уверени во својата идеја за да ја остават вратата отворена за приклучување на други европски земји. Помошта за земјите со стремез да станат членки е одговорот на ЕУ на промените во европскиот политички пејзаж во изминатите пет децении, со промовирање економски растеж и солидарност, како и со зајакнување на демократските сили во земјите што излегуваат од диктатури.

Европската Унија им донесе големи предности на сите Европејци - стабилност, просперитет, демократија, човекови права, основни слободи и владеење на правото. Тоа не се само апстрактни принципи. Тие го зголемија квалитетот на живеењето на милиони луѓе. Придобивките од заедничкиот пазар за потрошувачите во ЕУ се очигледни: економски растеж и создавање работни места, побезбедни стоки за широка потрошувачка, пониски цени и поголем избор во клучните сектори како што се телекомуникациите, банкарството, воздушниот сообраќај и други.

Со мултиплицирање на овие можности, проширувањето на ЕУ донесе и севкупна полза за европските стопанства. Економската и финансиската криза ги изложи Унијата и

нејзината валута на тест каков што досега немало. Тој покажа дека нејзините членки се меѓусебно зависни и дека се потребни нови форми на солидарност и економска соработка за соочување со новите предизвици на глобализираната економија. Кога на глобалната сцена се дискутира за одговор на кризата, проширената ЕУ има поголема влијателност и дејствува како посилен меѓународен играч.

Покрај тоа што промовира економска и финансиска солидарност и можности за потрошувачите, ЕУ е и заедница на вредности. Ние сме растечко семејство на демократски европски земји, посветени на заедничката работа за мир и слобода, просперитет и за социјална правда. Ние ги браниме овие вредности. Се стремиме кон унапредување на соработката меѓу народите во Европа, со почитување и зачувување на разновидноста.

Тек на проширувањето

Организацијата основана во 1957, денес позната како Европска Унија, првично имаше шест членки: Белгија, Франција, Германија, Италија, Луксембург и Холандија.

Во 1973 членки станаа Данска, Ирска и Обединетото Кралство. Грција се придружи во 1981, а Шпанија и Португалија следуваа во 1986. Австрија, Финска и Шведска се придружија во 1995.

Во 2004, во најголемото проширување на ЕУ на сите времиња, членки станаа Кипар, Чешката Република, Естонија, Унгарија, Латвија, Литванија, Малта, Полска, Словачка и Словенија.

Во јануари 2007 се приклучија и Бугарија и Романија, со што членството на ЕУ нарасна на 27.

Кој може да се придружи?

Претставувањето на условите за приклучување кон ЕУ, во текот на нејзиниот развој, станува сè попрецизно, со цел тие да им бидат јасни на нејзините граѓани и да им обезбедат насоки на земјите кои сакаат да се приклучат.

Членот 49 од Спогодбата за Европската Унија вели дека секоја европска земја може да аплицира доколку ги почитува демократските вредности на ЕУ и е посветена на нивното унапредување.

Една земја може да стане членка само ако ги исполнува сите критериуми за пристапување во членство - така како што се првично дефинирани од Европскиот совет во Копенхаген во 1993, а зајакнати во 1995. Тие критериуми се:

1. *Политички:* стабилни институции што гарантираат демократија, владеење на правото, човекови права и почитување и заштита на малцинствата.

2. *Економски:* функционална пазарна економија и капацитет за справување со конкуренцијата и со пазарните сили во ЕУ.

3. *Способност да се преземат обврските од членството,* вклучувајќи приспособување кон стремежите на политичката, економската и монетарната унија.

Покрај ова, ЕУ мора да биде способна да интегрира нови членки, па така таа го задржува правото да реши кога е подготвена да ги прифати.

Член 2 од Спогодбата за Европската Унија

„Унијата е основана на темелот на вредностите на почитувањето на човечкото достоинството, слободата, демократијата, еднаквоста, владеењето на правото и почитувањето на човековите права, вклучувајќи ги и правата на лицата што им припаѓаат на малцинства. Земјите-членки ги споделуваат овие вредности[...].“

Член 4 од Спогодбата за Европската Унија

„Секоја европска држава што ги почитува вредностите споменати во членот 2 и му е посветена на нивното унапредување може да аплицира за членство во Унијата.“

До каде сме?

Земјите-членки на Европската Унија ја одобрија перспективата за членство во ЕУ на Западен Балкан, Турција и на Исланд. Тие се во различни фази од процесот на проширување.

Турција, Хрватска, Поранешната Југословенска Република Македонија, Исланд и Црна Гора се земји-кандидатки. Од нив, во тек се преговори за членство со Исланд и со Турција. Хрватска веќе ги заврши преговорите за членство.

* Под UNSCR 1244/1999

Кој одлучува?

Новите членки се примаат со едногласна согласност на демократски избрани влади на земјите-членки на ЕУ, собрани заедно или во Советот на министрите или во Европскиот совет.

Кога една земја аплицира за да се приклучи во ЕУ, владите на земјите-членки, претставени во Советот, одлучуваат - откако ќе го добијат мислењето од Комисијата - дали да ја прифатат апликацијата и дали на дадената земја да ѝ дадат статус на кандидат. Слично на ова, земјите-членки решаваат кога и под кои услови да ги почнат и да ги завршат преговорите за приклучување со кандидатите во секоја од областите на политики, во согласност со препораките од Европската комисија.

А земјите-членки се и оние што решаваат кога преговорите за членство се задоволително завршени.

Договорот за приклучување мора да биде потпишан од секоја земја-членка и од кандидатот. Потоа тој треба да биде ратификуван од секоја земја-членка и од земјата-кандидатка во согласност со нивните сопствени процедури утврдени во Уставот. Европскиот парламент, чии членови ги избираат директно граѓаните на ЕУ, исто така, мора да даде согласност за тоа.

Како функционира процесот на проширување: исполнување на барањата

За да биде сигурно дека проширувањето им носи полза истовремено и на ЕУ и на земјите што се на пат да ѝ се приклучат, процесот на пристапување треба да се води внимателно. Кандидатите треба да докажат дека ќе бидат способни целосно да ја играат својата улога како членки - нешто за што е потребна широка поддршка од страна на нивните граѓани, како и политички и технички да се придржуваат кон стандардите и нормите на ЕУ. Низ целиот овој процес, од апликацијата до пристапувањето во членство, ЕУ применува сеопфатни процедури на одобрување, фаза по фаза.

За да им помогне на земјите да се подготват за идното членство, ЕУ осмисли претпристапна стратегија. Клучни елементи на оваа стратегија се, меѓу другите, договорите што ги опишуваат правата и обврските (како што се спогодбите за стабилизација и асоцијација во случајот на Западен Балкан), како и посебни механизми за соработка како што се Пристапувањето или Европските партнерства, коишто посочуваат конкретни реформски цели што треба да ги постигнат кандидатите и потенцијалните кандидати. Финансиската помош од ЕУ е уште еден важен елемент на претпристапните стратегии.

Преговори за членство

Преговорите за членство се однесуваат на способноста на кандидатот да ги преземе обврските од членството. Терминот „преговарање“ може да збунува. Преговорите за пристапување се концентрирани на условите и на временската рамка во која кандидатите ќе ги усвојат, ќе ги вградат и ќе ги применат

правилата на ЕУ - околу 100.000 страници. А овие правила (познати и како *acquis*, француски термин за „она што е договорено“) не подлежат на преговори. За кандидатите во суштина се работи за тоа да се договорот како и кога ќе ги усвојат и ќе ги спроведат правилата и процедурите на ЕУ. За ЕУ е важно да добие гаранции за датумот и за делотворноста на спроведувањето на правилата од страна на секој од кандидатите.

Преговорите се водат меѓу земјите-членки на ЕУ и секоја поединечна земја-кандидатка, а темпото зависи од напредокот на секоја од земјите во исполнувањето на барањата. Како последица на тоа, земјите имаат поттик брзо и делотворно да ги спроведат неопходните реформи. Некои од овие реформи бараат значителни, а некогаш и тешки трансформации на политичките и економските структури на земјата. Оттука, важно е владите јасно и уверливо да им ги соопштат причините за овие реформи на граѓаните на земјата. Поддршката од граѓанското општество е од суштествена важност во овој процес. Преговарачките сесии се одржуваат на ниво на министри или на заменици, односно постојани претставници на земјите-членки, и амбасадори или главни преговарачи на земјите-кандидатки.

За да се олеснат преговорите, целиот правен корпус на ЕУ е поделен во „поглавја“, од кои секое одговара на некоја област на политиките. Првиот чекор во преговорите се нарекува „скрининг“, неговата цел е да се идентификуваат областите каде што е потребно усогласување на законодавството, институциите или на практиката во земјата-кандидатка.

Поглавја на acquis

1. Слободно движење на стоки
2. Слобода на движење на работниците
3. Право на основање и слобода на давање услуги
4. Слободно движење на капиталот
5. Јавни набавки
6. Закон за трговски друштва
7. Закон за интелектуална сопственост
8. Политика на конкуренција
9. Финансиски услуги
10. Информатичко општество и медиуми
11. Земјоделство и рурален развој
12. Безбедност на храната, ветеринарство и фитосанитарна политика
13. Риболов
14. Транспортна политика
15. Енергетика
16. Оданочување
17. Економија и монетарна политика
18. Статистика
19. Социјална политика и вработување
20. Претприемништво и индустриска политика
21. Трансевропски мрежи
22. Регионална политика и координација на структурните инструменти
23. Правосудство и основни права
24. Правда, слобода и безбедност
25. Наука и истражување
26. Образование и култура
27. Животна средина
28. Заштита на потрошувачите и на здравјето
29. Царинска унија
30. Надворешни односи
31. Надворешна, безбедносна и одбранбена политика
32. Финансиска контрола
33. Финансиски + буџетски одредби
34. Институции
35. Други прашања

Како основа за почнување на процесот на технички преговори, Комисијата подготвува „извештај од скринингот“ за секое поглавје и за секоја земја. Овие извештаи се поднесуваат до Советот. Комисијата потоа треба да даде препорака дали да ги отвори преговорите за определено поглавје или да побара најнапред да се исполнат определени предуслови (одредници).

Земјата-кандидатка тогаш поднесува *преговарачка позиција*. Врз основа на предлогот на Комисијата, Советот усвојува заеднички став на ЕУ, којшто овозможува почнување на преговорите.

Откога ЕУ ќе договори *заеднички став* за секое од поглавјата на *acquis* и откога кандидатот ќе го прифати заедничкиот став на ЕУ, преговорите за тоа поглавје се затвораат - но, само условно. Преговорите за членство во ЕУ функционираат според принципот „ништо не е договорено додека не се договори сè“, па до конечното затворање на поглавјата доаѓа дури на крајот на целокупниот процес на преговарање.

Извештај од скринингот, Хрватска, Поголвје 20 - Претпријатија и индустриска политика

*„III. Оцена на степенот на усогласеноста
и на капацитетот за имплементација*

*Севкупно, Хрватска има постигнато
задоволително ниво на усогласеност
со *acquis*; таа треба да ја дозакружи
својата индустриска стратегија и да го
зголеми својот капацитет за проценка
на индустриската конкурентност
и да ги подобри анализирањето и
формулирањето политики[...].“*

© EU / Eureka Slide Agency

Извештаи и следење

Комисијата постојано ги информира Советот и Европскиот парламент за напредокот на земјата-кандидатка, преку годишни документи за стратегијата и поединечни извештаи за напредокот на земјите. Исто така, таа го следи исполнувањето на барањата согласно со одредниците и напредокот во соодветните зафати. Извештаите за напредокот даваат скапоцени повратни информации за земјата и ги сигнализираат главните области каде што сè уште се потребни напори.

Извештај за напредокот на Турција за 2010, Поглавје 25, „Наука и истражување“

„Може да се извести за добар напредок во сферата на науката и курсот на истражување. Беа направени голем број регулаторни аранжмани за да се поттикнат меѓународните истражувачи подолго да останат или трајно да се населат во Турција. Почна нова програма за поддршка, наменета за да се поттикнат турските истражувачи што ги завршиле докторските студии, но во моментот живеат во странство, да се вратат во Турција.

Турција е добро подготвена на полето на науката и истражувањето и е остварен голем напредок кон идната интеграција во европската истражувачка област. Свкупно, учеството и успехот на Турција во рамковните програми се во подем. Меѓутоа, потребни се дополнителни напори за да се одржи тој успех и во целата Седма рамковна програма за истражувачки и технолошки развој (FP7).”

Следењето продолжува сè до пристапувањето во членство. Ова овозможува да се дадат дополнителни насоки за земјите да ги преземат обврските од членството, а исто така им гарантира на земјите-членки дека новопримените ги исполнуваат условите за пристапување.

Спогодба за пристапување

Кога преговорите за сите поглавја ќе се завршат на задоволство на обете страни, резултатите се вградуваат во нацрт на *Спогодба за пристапување*. Доколку тој ја добие поддршката на Комисијата, од Советот и од Европскиот парламент, Спогодбата се потпишува и се ратификува од страна на земјата-кандидатка и сите земји-членки.

Од потпишувањето на Спогодбата за пристапување до пристапувањето

Откако ќе се потпише Спогодбата за пристапување, земјата-кандидатка станува „земја што пристапува“ и таа има право на некои привремени привилегии додека да стане земја-членка на ЕУ. Како земја што пристапува, таа може да ги коментира нацртите на предлозите, коминикеата, препораките или иницијативите, а стекнува и „статус на активен посматрач“ во телата и органите на ЕУ, каде што таа има право да дискутира, но не и да гласа. Откако ќе заврши процесот на ратификација, Спогодбата за пристапување стапува во сила на закажаниот датум, а земјата што пристапува станува земја-членка.

© EU / Jean-Michel Clajot

Помош за земјите-кандидатки во подготовките за членство

Напредокот на една земја-кандидатка кон ЕУ зависи од тоа колку добро ги спроведува реформите што се потребни за да се исполнат критериумите за членство. ЕУ им дава поддршка на земјите во нивните подготовки за пристапување кон членство во ЕУ.

Формалните врски на земјите-кандидатки со ЕУ може да се воспостават преку разни аранжмани. На пример, формалните врски на Турција со ЕУ се преточени во спогодба првпат потпишана во 1963 („Спогодбата од Анкара“), оттогаш неколкупати преработена, како и Царинската унија договорена во 1995. За земјите од Западен Балкан во 2000 беше основан посебен процес, наречен *Процес на стабилизација и асоцијација (САП)*. САП се стреми кон три цели: стабилизација и брзо преминување во пазарна економија, промовирање на регионалната соработка и изгледите за пристапување во ЕУ. Тој им помага на земјите од регионот да го изградат својот капацитет за усвојување и спроведување на европските стандарди. Во рамките на САП, на земјите од Западен Балкан Унијата им нуди трговски концесии, договорни односи и финансиска помош. Од 1991 до 2011 ЕУ обезбеди над 16 милијарди евра помош за Западен Балкан, една од највисоките стапки помош по жител во светот.

Земјите-кандидатки треба да извршат значајни реформи за да биде сигурно дека правилата на ЕУ не само што се усвоени, туку и дека се применуваат соодветно. Тие можеби треба да основаат нови тела, како што е независен орган за конкуренција или агенција за стандарди на храната. Или, тие можеби ќе треба да ги преустројат постојните институции: демилитаризирање на полицијата, надградување на телата што водат

Хрватска

сметка за екологијата и за нуклеарната безбедност, или да им дадат на обвинителите поголема автономија во борбата против корупцијата.

Овие реформи подразбираат огромни инвестиции и во знаење и во средства. ЕУ нуди широк спектар комплементарни програми и механизми за давање финансиска и техничка помош за спроведување на овие реформи. Свесна за предизвиците што реформите може да ги постават пред граѓаните на земјите-кандидатки, ЕУ исто така промовира стратегии за поттикнување на јавното разбирање на процесот на пристапување во членство, вклучувајќи и дијалог меѓу земјите од ЕУ и земјите-кандидатки, на ниво на граѓанско општество: синдикати, здруженија на потрошувачи и други невладини организации.

Исланд

Важен аспект на помошта од ЕУ е јакнењето на институционалниот капацитет, или „градењето институции“, преку развој на структури и обука на персонал за примена на правилата на ЕУ во земјата-кандидатка. Советите за примена на *acquis* честопати се даваат преку „твининг“ аранжмани, во чии рамки привремено се прераспоредени експерти од земјите-членки на ЕУ, или пак преку краткорочни работилници.

Турција

Поранешна Југословенска Република
Македонија

Подготовката на земјите за членство може исто така да значи да им се помогне да ја унапредат својата инфраструктура: градење станици за цврст отпад или подобрување на транспортните мрежи преку комбинација на грантови од помошта од ЕУ и заеми од меѓународните финансиски институции. На земјите-кандидатки им е овозможено да учествуваат во програмите на ЕУ, на пример, во областите како јавното здравство, истражувањето или образованието. Ваквото искуство им овозможува на земјите-кандидатки да научат како да се справуваат со типот на финансирање на каков што ќе имаат право по пристапувањето во членство, помагајќи им, истовремено, да се запознаат со политиките и инструментите на ЕУ.

Од 2007, и земјите-кандидатки и потенцијалните кандидати добиваат фокусирано финансирање од ЕУ и поддршка преку еден единствен канал - Инструментот за претпристапна помош (ИПА).

Проектите поддржани преку ИПА се стремат да ги зајакнат демократските институции и владеењето на правото, да ја реформираат јавната администрација, да ги извршуваат економските реформи, да го промовираат почитувањето за човековите права, како и на малцинските права и на родовата еднаквост, да го поддржуваат развојот на граѓанското општество, да ја унапредуваат регионалната соработка и да придонесуваат кон одржлив развој и намалување на сиромаштијата. За земјите-кандидатки, дополнителна цел се усвојувањето и спроведувањето на целосните услови за членство.

Севкупното претпристапно финансирање за периодот 2007-2013 изнесува 11,5 милијарди евра, со прецизни ставки, за кои се решава за секоја година одново.

Црна Гора

Индикативна финансиска рамка за инструментот за претпристапна помош (ИПА) до 2013 (во милиони евра, според сегашните цени)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Турција	497.2	538.7	566.4	653.7	781.9	899.5	935.5
Хрватска	141.2	146.0	151.2	153.6	156.6	159.7	163.0
Поранешната Југословенска Република Македонија	58.5	70.2	81.8	91.7	98.0	105.1	117.2
Србија	189.7	190.9	194.8	197.9	201.9	205.9	214.8
Црна Гора	31.4	32.6	34.5	33.5	34.1	34.8	35.4
Косово (под УНЦПР 1244/1999)	68.3	187.7	106.1	67.3	68.7	70.0	73.7
Босна и Херцеговина	62.1	74.8	89.1	105.4	107.4	109.5	111.8
Албанија	61.0	73.8	81.2	94.2	94.4	96.3	98.1
Исланд	-	-	-	-	10.0	12.0	6.0
Мултикориснички програми	129.6	137.7	188.9	146.6	191.6	162.5	183.9
ВКУПНО	1239.0	1449.4	1494.0	1543.9	1744.6	1861.3	1939.4

Иднината

Идното проширување се однесува на земјите од Југоисточна Европа и на Исланд. Во интерес на цела Европа е да се промовира демократската трансформација на Западен Балкан и на Турција и да се зацврсти стабилноста, како и да се продлабочи долгогодишната соработка што Европа ја има со Исланд.

Во декември 2006, Европскиот совет го обнови својот консензус за проширувањето. ЕУ сериозно ги сфати грижите на своите граѓани во врска со темпото на проширувањето. Политиката на проширување почива врз *консолидирање*. Ова значи дека ЕУ ги почитува преземените обврски кон земјите што веќе се вклучени во процесот, но е претпазлива при прифаќањето нови обврски. Ригорозната *условеност* се применува на сите кандидати и потенцијални кандидати. Нивните можни датуми на пристапување кон членство зависат од нивниот напредок со политичките и економските реформи, како и на придржувањето кон корпусот закони на ЕУ. Секоја земја ќе биде оценувана согласно со нејзините сопствени постигнувања.

За да биде успешно проширувањето, од суштествена важност е да се обезбеди поддршката од граѓаните, како во земјите-членки на ЕУ, така и кај кандидатите и кај потенцијалните кандидати. Важно е подобро да се соопштува за успехите и за предизвиците на проширувањето, со цел да се добие поддршката на јавноста и заедничкото растење да стане заеднички проект.

Посветеноста на ЕУ кон процесот на проширување е одраз на уверувањето на земјите-членки дека проширувањето е во наш заеднички интерес. Процесот на проширување е дел од решението за грижите на многу наши граѓани, било во однос на спречувањето на организираниот криминал и корупцијата, било во однос на создавањето растеж и работни места. Со успехот во проширувањето денес ЕУ може подобро да одговори на многубројните предизвици со коишто ќе се соочи утре.

Историја на процесот

- 1957 Белгија, Франција, Германија, Италија, Луксембург и Холандија ја потпишаа Спогодбата од Рим и ја основаа Европската економска заедница (the European Economic Community, EEC).
- 1963 Потпишана е Спогодбата од Анкара со Турција.
- 1973 Данска, Ирска и Обединетото Кралство се приклучуваат во ЕЗ.
- 1981 Грција се приклучува во ЕЗ.
- 1986 Шпанија и Португалија се приклучуваат во ЕЗ.
- 1987 Турција аплицира за членство во ЕЗ.
- 1990 По повторното обединување на Германија, интеграција на поранешната Германска Демократска Република.
- 1993 Европскиот совет во Копенхаген се договара за критериумите за зачленување.
- 1994 Исланд се приклучува во европската економска област, што му овозможува да учествува во единствениот пазар.
- 1995 Австрија, Финска и Шведска се приклучуваат кон ЕУ.
Царинска унија со Турција.
- 1999 Европскиот совет во Хелсинки ја потврдува Турција како земја-кандидатка.
- 2000 Самитот во Загреб ја потврдува целосната посветеност кон Процесот на стабилизација и асоцијација од страна на земјите од Западен Балкан.
Исланд станува учесник во Шенгенската спогодба за слободно движење на луѓето.
- 2003 Хрватска аплицира за членство во ЕУ.
Самитот во Солун ја реafirмира посветеноста на ЕУ кон крајната цел - интеграција во Унијата на земјите од Западен Балкан.
- 2004 Кипар, Чешката Република, Естонија, Унгарија, Латвија, Литванија, Малта, Полска, Словачка и Словенија се приклучуваат кон ЕУ.
Поранешна Југословенска Република Македонија аплицира за членство во ЕУ.
- 2005 Почнување преговори за членство со Турција и со Хрватска.
Почнува скрининг за Турција и за Хрватска.
На Поранешната Југословенска Република Македонија ѝ е доделен кандидатски статус.
- 2007 Бугарија и Романија се приклучуваат кон ЕУ.
- 2008 Црна Гора аплицира за членство во ЕУ.
- 2009 Албанија, Исланд и Србија аплицираат за членство во ЕУ.
- 2010 Почнување на преговорите за членство со Исланд.
Европскиот совет ја потврдува Црна Гора како земја-кандидатка.
- 2011 Завршување на преговорите за членство со Хрватска.

Европска комисија - Генерален директорат за проширување

Разбирање на проширувањето - Политиката на проширување на Европската Унија

Луксембург: Канцеларија за официјалните публикации на Европската Унија

2011 — 17 pp. — 16 x 23 cm

ISBN 978-92-9238-037-3

DOI 10.2871/35194

Каталошки број: МК-30-11-295-МК-С

Како да стапите во контакт со ЕУ?

■ НА ИНТЕРНЕТ

Информации на сите официјални јазици на Европската Унија се достапни на интернет-страницата Еуропа: europa.eu

■ ПОСЕТЕТЕ НЁ ЛИЧНО

Низ цела Европа постојат стотици локални информативни центри на ЕУ. Адресата на најблискиот информативен центар можете да ја најдете на интернет-страницата Europe Direct: europedirect.europa.eu

■ ЈАВЕТЕ НИ СЕ ИЛИ ОБРАТЕТЕ НИ СЕ ПИСМЕНО

Europe Direct е службата што ќе ви даде одговор на вашите прашања за Европската Унија. Со оваа служба можете да стапите во контакт на бесплатниот телефонски број **00 800 6 7 8 9 10 11**, или на **+32 2 299 96 96** за повици надвор од ЕУ што се наплатуваат, или со електронска пошта преку интернет-страницата: europedirect.europa.eu

■ ЧИТАЈТЕ ЗА ЕВРОПА

Публикациите за Европската Унија ви се на дофат на интернет- страницата на Книжарницата на ЕУ: bookshop.europa.eu

Информативен центар на Европската Унија

М.Х.Јасмин 52в
1000 Скопје
Тел./Факс. 02/3296-363
Интернет: www.euic.mk
E-mail: euinfo@euic.mk

Делегација на Европската Унија

М.Х.Јасмин 52в
1000 Скопје
Тел. 02/3248 500
Факс. 02/3248 501
[www.eeas.europa.eu/delegations/
the_former_yugoslav_republic_of_macedonia](http://www.eeas.europa.eu/delegations/the_former_yugoslav_republic_of_macedonia)
E-mail: delegation-fyrmacedonia@eeas.europa.eu

ЕУ Инфо точка - Гостивар

Браќа Гиновски 61
1230 Гостивар
Тел./Факс. 042/218-167
E-mail: gostivar@euinfopoint.mk

ЕУ Инфо точка - Кочани

Раде Кратовче 1
2300 Кочани
Тел. 033/279-554
Факс. 033/279-962
E-mail: kocani@euinfopoint.mk

ЕУ Инфо точка - Куманово

11 Октомври бб
1300 Куманово
Тел./Факс. 031/475-800
E-mail: kumanovo@euinfopoint.mk

ЕУ Инфо точка - Кавадарци

Маршал Тито бб
1430 Кавадарци
Тел./Факс. 043/416-107
E-mail: kavadarci@euinfopoint.mk

ЕУ Инфо точка - Битола

1 Мај бб
7000 Битола
Тел./Факс. 047/234-234
E-mail: bitola@euinfopoint.mk

ЕУ Инфо точка - Велес

Панко Брашнар 1
1400 Велес
Тел. 043/232-406; лок. 226
Факс. 043/232-966
E-mail: veles@euinfopoint.mk

ЕУ Инфо точка - Тетово

Дервис Цара бб
1200 Тетово
Тел. 070/548-576
E-mail: tetovo@euinfopoint.mk

Претставништва на Европската Унија и канцеларии на Европскиот парламент има во сите земји на Европската Унија. Исто така, Европската Унија има делегации и во другите делови од светот.

КАКО ДА СЕ ДОЈДЕ ДО ПУБЛИКАЦИИТЕ НА ЕУ

Бесплатни публикации:

- преку книжарницата на ЕУ - EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- во претставништвата или делегациите на Европската Унија. Нивните адреси може да ги најдете на Интернет (<http://ec.europa.eu>) или со испраќање на факс на +352 2929-42758.

Публикации за коишто се плаќа:

- преку книжарницата на ЕУ - EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Претплатите за кои се плаќа (на пр., годишни серии на Службениот весник на Европската Унија и извештаи за предметите пред Судот на правдата на Европската Унија):

- преку некој од агентите за продажба на публикациите на Европската Унија (http://publications.europa.eu/others/agents/index_en.htm).

Повеќе информации за проширувањето ќе најдете на веб-сајтот на Генералниот директорат за проширување на Европската комисија.

<http://ec.europa.eu/enlargement/>

МК-30-11-295-МК-С

Европска комисија - Генерален директорат за проширување
Единица А2: Информации и комуникација
Адреса: Rue de la Loi 170, B-1049 Брисел
Тел: (+32-2) 299.06.66 Факс: (+32-2) 299.17.77

For information on any aspect of EU policy phone Europe
Direct from anywhere in the EU:
00800 6 7 8 9 10 11

ISBN 978-92-9238-037-3

9 789292 380373